

Language consultations: electronic database

<https://www.valodaskonsultacijas.lv/en/questions/1005>

Question

Vai tekstā drīkst rakstīt: *Jānis devās prom 1800. gadu sākumā*; fotogrāfijās apskatāma Rīga 1920. gados?

Answer

Latviešu valodā ieteicams rakstīt:

Jānis devās prom 19. gadsimta sākumā (vai, piemēram, *Jānis devās prom 19. gadsimta pirmajā desmitgadē*) ; fotogrāfijās apskatāma Rīga 20. gadsimta 20. gados.

Četrpāru kārtas skaitli latviešu valodā lieto konkrēta gada apzīmēšanai:

bibliotēka tika izveidota 1800. gadā,
Dzirkstīte ir dzimusi 1920. gadā.

Savukārt dažādu gadsimta posmu apzīmēšanai lieto gadsimta kārtas skaitli un norādi uz noteikto posmu:

bibliotēka tika izveidota 19. gadsimta sākumā,
20. gadsimta vidū pasaulē populārs kļuva rokenrols.

Desmitgažu apzīmēšanai latviešu valodā arī lieto gadsimta kārtas skaitli un divpāru skaitli desmitgades nosaukšanai:

18. gadsimta 30. gados Anna kļuva par imperatori,
jaunlatvieši aktīvi darbojās no 19. gadsimta 50. gadiem.

Tāpat par gadsimta sākuma vai beigu posmiem un desmitgadēm iespējams rakstīt, piemēram, *19. gadsimta pirmajā desmitgadē, 18. gadsimta otrajā desmitgadē, divdesmitā gadsimta pēdējā desmitgadē* u. tml.

Prakse dažādu gadsimta posmu, sevišķi desmitgažu, norādīšanai lietot četrpāru skaitli, iespējams, radusies citu valodu ietekmē. Latviešu valodā tomēr būtu ieteicams saglabāt tradicionāli nostiprināto pierakstu, kas precīzi atspoguļo noteikto laikposmu:

Jānis devās prom 19. gadsimta sākumā (vai, piemēram, *Jānis devās prom 19. gadsimta pirmajā desmitgadē*) ; fotogrāfijās apskatāma Rīga 20. gadsimta 20. gados.

Sources

Logina, S., Pēča, K., Pūtele, I., Zilgalve, E. Valodas konsultācijas. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Nr. 17. Atb. red. I. Druvieta. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2022, 263. lpp.

